

eP Coses de la vida SOCIETAT

Alternatives al model laboral

Cua a l'oficina de l'Inem del barri madrileny d'Arganzuela.

AGUSTÍN CATALÁN / PDA

¿Una societat d'aturats?

Els economistes i sociòlegs analitzen el repte social de l'enquistament d'una descomunal desocupació || Uns diuen que el mercat sempre serà el centre i altres demanen rendes universals d'ingressos mínims

TONI SUST
BARCELONA

Les xifres d'atur espanten, en especial en la franja juvenil. Una part de la societat catalana i espanyola viu sota mínims i res indica que la seva situació hagi de millorar a mitjà termini. I això es barreja amb debats sobre si el futur passa per una societat on no tothom treballa, on l'ocupació no sigui l'aspecte principal que defineixi una persona. Suposaria un canvi de paradigma, i requeriria mesures que avui no estan en vigor, com una renda universal que garanteixi els mínims necessaris a tothom o, un cas diferent, una renda mínima garantida dirigida a qui està per sota del llindar de la pobresa. L'esglaó inferior són les rendes mínimes, destinades a la població més pobre: a Catalunya les reben més de 25.000 persones.

La idea que no serà possible tornar a un sistema social en el qual hi hagi feina per a tothom té els seus defensors. Però la que defensa que l'ocupació sempre serà el que defineixi una persona, que aquesta és l'única via, també.

«En general, la societat no ha canviat de valor. La feina és un bé i el que no treballa no té dret a res. i Però si no hi ha feina per a tothom ni n'hi haurà», exclama Teresa Crespo, pre-

sidenta d'Entitats Catalanes d'Acció Social i expresidenta del comitè assessor en política social del Govern català en els últims anys. «Jo n'estic convençuda. El concepte de feina ha de canviar». Crespo subratlla que ara prima l'obligació laboral, no la fiscal: «Si tots paguessin impostos podríem assumir la despesa social necessària». Necessari, per exemple, per assumir una renda mínima garantida o similar. Crespo argumenta que hi ha gent que no treballarà perquè senzillament no és necessària.

INNOVACIÓ // El sociòleg i economista Salvador Cardús no creu en aquest canvi de paradigma: «No el veig. No tinc una visió pessimista. Crec que en el futur trobarem noves formes d'ocupar-nos que avui són inimaginables. Una organització fora dels criteris meritocràtics i del mercat encara està per inventar». Sobre la possibilitat que l'oferta laboral no torni a incrementar-se, subratlla que en altres etapes ja es va arribar a aquesta conclusió i al final mai va passar: «No trobo arguments que sostinguin que estiguem en una situació en la qual no hi hagi feina per a tothom. La capacitat d'innovar i crear espais d'activitat és il·limitada o gairebé». El sociòleg no creu que el mercat laboral estigui a punt de sa-

LES FRASES
DEL DEBAT

Josep Oliver ECONOMISTA

«No conec cap més camí que la millora productiva»

Teresa Crespo ACTIVISTA SOCIAL

«El concepte de feina ha de canviar. No n'hi ha ni n'hi haurà per a tothom»

Salvador Cardús SOCIÒLEG

«Trobarem noves formes d'ocupar-nos avui inimaginables»

Pau Marí-Klose SOCIÒLEG

«Crec en ingressos per complementar salaris baixos i preocupants»

turar-se: «Vull pensar que és una situació transitòria».

El catedràtic d'Economia de la UAB Josep Oliver afirma que seguirem treballant i que serà en condicions dures, i per això considera que enviar a la població, sobretot a la més jove, un missatge que no sigui aquest, que hauran d'esforçar-se molt més, és equivocar-se. «No hi ha alternativa. Als joves els espera un món molt dur. S'ha de ser millor. Anem cap a una societat molt desigual, en la qual una part pot quedar exclosa».

Oliver enumera els factors que han degradat la situació: la crisi, la globalització i el canvi tecnològic. «La globalització ha canviat el mercat de treball, però la vivenda va impedir que es veiés. La depressió salarial és estructural. El canvi tècnic ha fet que es redueixin llocs de treball en oficis de gent formada. El canvi tècnic i la globalització són aquí per quedar-se. Davant seu pots resistir-te amb l'educació, però no ho estem fent. La crisi es podia revertir».

Oliver calcula que el 2020 o el 2025 es pot recuperar el nivell d'ocupació del 2007: «La crisi del 1973 es va recuperar el 1991». Oliver creu que d'aquí uns anys s'hauran d'importar joves immigrants formats. I recalca la necessitat de formar-se i

GRAN BARCELONA ▶ Barcelonins que viuen en terra de ningú → P. 32

DISTRICTES ▶ Adéu al solar per aparcar al carrer de Numància a les Corts → P. 36

esforçar-se: «Que ningú parli anglès és a mitjà termini un desastre social». Pel que fa al fet de si haurà o no hi haurà un canvi de paradigma és clar: «No conec cap més camí que la millora productiva».

«Pensar que són necessàries mesures excepcionals perquè hi ha gent que no treballarà mai no està avalat per les dades. Del 1995 al 2005 es va crear a Espanya ocupació per a set milions de persones, no només immigrants. La imatge que la feina s'acaba la contradiu l'ocupació de les dones, que va pujar entre 15 i 30 punts», diu el sociòleg Pau Marí-Klose, que no creu en una renda universal que garanteixi mínims a tothom: «S'estigmatitzaria gent que viu a costa del ciutadà productiu». Marí-Klose veu preocupant la caiguda salarial, i sí que creu en ingressos que complementin salaris baixos o que resolguin mínims segons la renda.

La globalització
i el canvi tecnològic,
que són aquí per
quedar-se, han
degradat la situació

Hi ha qui sí que veu el canvi de paradigma. Per exemple, el professor titular d'Economia i Empresa a la UB Daniel Raventós, que subscriu que cada vegada hi haurà menys oferta laboral: «Hi ha estudis que indiquen que fins a 100 llocs de treball es podrien mecanitzar en 20 anys. Inclosos llocs com el de mestre». Defensa la renda bàsica universal per a tots els més grans de 18 anys, i desqualifica els arguments amb els quals es rebutja.

PAGAR MÉS// Una renda d'aquest tipus garantiria uns ingressos mínims, fixats en el llindar de la pobresa (uns 7.500 euros anuals). Però no tots rebrien recursos; alguns haurien d'aportar més. Es calcula que un 20% pagaria més i que un 80% rebria més (en proporcions lligades a la seva situació econòmica).

Raventós nega el risc d'un efecte laboral dissuasori. Com a prova aporta una enquesta de l'estiu de GESOP: un 86% afirma que seguiria treballant malgrat tenir les necessitats mínimes assegurades. El sistema, per cert, no preveu sobrecost respecte de la despesa pública actual: es finançaria amb més aportació dels que més tenen.

Sobre el risc d'estigmatització, Raventós creu que el que comporta estigma són ajudes condicionades a renda i no universals. I cita Arthur C. Clarke: «Tota nova i bona idea té tres fases. La primera: 'Impossible, no em parli de tonteries'. La segona: 'Es pot fer, però hi ha coses més importants'. I la tercera: 'Fa temps que estava dient que era interessant'». ≡

Famílies i nens primer

Les ajudes a les llars brillen per la seva absència tant a Catalunya com també a la resta d'Espanya ≡ **Entitats socials** i especialistes demanen suport de l'Administració a la infància

T.S.
BARCELONA

Si vostè topa amb qualsevol família de turistes francesos és altament probable que vegi tres nens. Per tenir el tercer, els seus pares han rebut un seguit d'ajudes que fan que la despesa global que afronten sigui similar al d'una família amb dos fills. És una cosa que ni el Govern central ni el català han fet. Sens dubte, no compten amb els recursos necessaris, però és una aposta que es considera decisiva.

A penes hi ha qui no defensi recolzar la família. Hi ha experts i entitats que subratllen que recolzar la infància transforma en positiu la societat futura. El sociòleg Xavier Martínez Celorrio no creu en rendes universals.

Aquest expert defensa un increment del salari mínim interprofesional, i recolza amb contundència una renda infantil: ajudes a famílies amb menors des que neixen fins als 18 anys. És una proposta que postula Fedaiia, que agrupa les entitats d'infància a Catalunya, i que defensa que l'ajuda hauria de ser de 2.500 euros per any i nen, al marge de renda.

Implantar aquesta mesura costaria uns 1.080 milions d'euros, una quantitat elevada, però Martínez Celorrio recorda que cada any a Catalunya hi ha frau fiscal per valor de 16.000 milions. Una part d'això s'hauria de recuperar. Hi ha qui advoca per centrar els recursos econòmics en els menors en detriment de les persones grans.

Fa anys que el sociòleg Pau Ma-

FERRAN SENDRA

▶▶ **Suport** ▶ Una mare porta la seva filla en un pas de vianants barceloní.

Les subvencions són insuficients i són un llast per al futur del menor i de la societat

ri-Klose, expert en pobresa, defensa la necessitat de tenir en compte els nens en la política social i ho argumenta en funció del benefici de la mateixa societat. Marí-Klose transcendeix així la motivació primària d'ajudar els nens per la defensa de la seva dignitat, una mo-

tivació sens dubte positiva però que no ha servit per canviar les coses. Així que ell aporta dos discursos diferents més.

Un és que combatre la pobresa infantil és canviar la desigualtat social i que no fer-ho la reproduceix i alimenta el risc que hi hagi conseqüències que van del deteriorament de la confiança a la violència. L'altre és el discurs de l'eficiència, consideracions pràctiques. Segons aquesta visió, està demostrat que combatre la pobresa infantil realitzant transferències monetàries comporta més productivitat i un estalvi a la llarga en sanitat i seguretat ciutadana, entre altres capítols.

Les retallades

Els últims anys han sigut de restricció en les ajudes per part de totes les administracions. De les primeres a caure van ser les vinculades amb la llei de la dependència, que ha patit diverses retallades i sobretot l'abandonament pressupostari del Govern central amb les comunitats autònomes, que sostenen la llei com poden.

Considerablement cruent va ser el cas de la renda mínima d'inserció (RMI) a Catalunya. El 2011, quan la crisi deixava sentir els seus efectes de la forma més demolidora, el Govern va reformar la prestació per bloquejar-la i va retallar el seu pressupost. Quatre anys després ha igualat el pressupost del 2011, si bé ara hi ha entre 5.000 i 7.000 titulars menys. ≡

ÀLTIMA
Serveis Funeraris Integrals

TANATORI RONDA DE DALT

**Un tanatori
a l'alçada de la ciutat
de Barcelona.**

902 230 238 (24 h.)
www.altima-sfi.com

BARCELONA RONDA DE DALT · GRAN VIA L'HOSPITALET · BAGES
BAIX LLOBREGAT · Penedès · GARRAF · EMPORDÀ · RIPOLLÈS